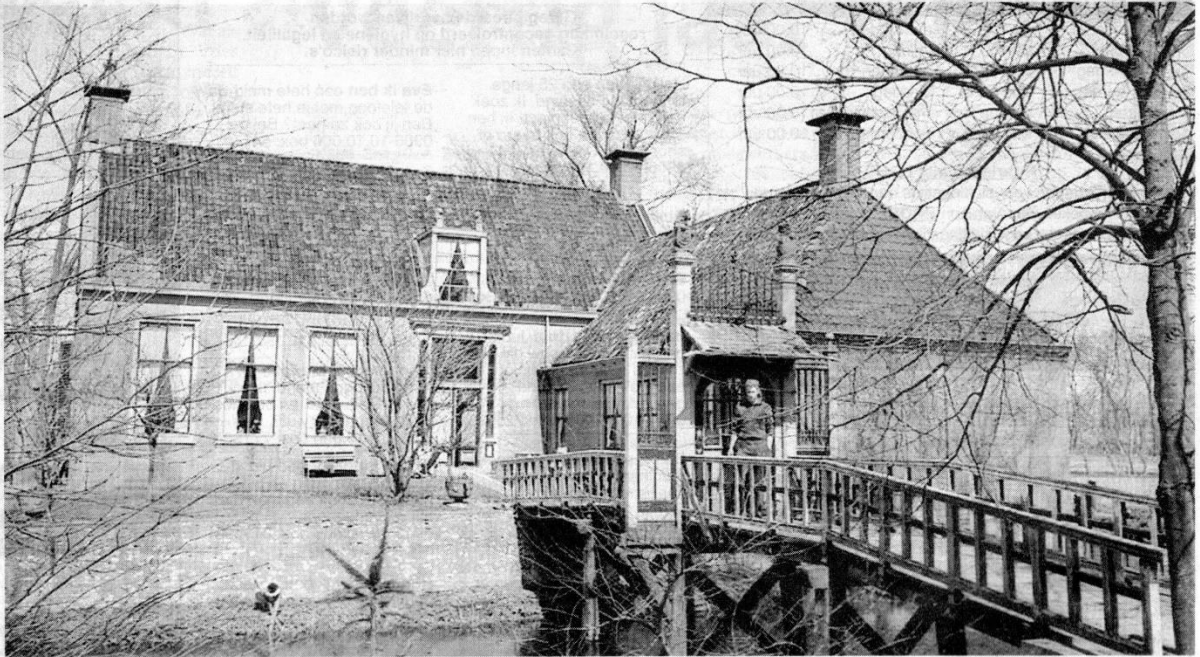

De wilde feesten op Dekema State

Nu is het een museum, maar eeuwenlang woonden er mensen op Dekema State in Jelsum. Een tentoonstelling schetst een beeld van de periode van een van de laatste slotheren, Jan van Wageningen. Een levendige tijd, met veel gasten, feesten en verkleedpartijen.

Dekema State in 1955, met waarschijnlijk Jan van Wageningen op de brug. FOTO'S DEKEMA STATE

INES JONKER

Achtduizend mensen bezoeken jaarlijks de deftige Dekema State in Jelsum. Onder hen was afgelopen jaar Annebet Brongers. „Zij vertelde dat ze een kleindochter was van Greta Pronk, die samen met Jan van Wageningen ruim twintig jaar op de state heeft gewoond”, vertelt Tom Sandijck van de Vereniging van Vrienden en Vriendinnen van Dekema State.

De vrouw bleek te beschikken over vele foto's en verhalen uit de periode tussen 1950 en 1970. De ontmoeting was aanleiding voor de vereniging om dit jaar aandacht te besteden aan de voorlaatste slotheer. Van Wageningen belandde in de voormalige stins nadat zijn vader Hein in 1944 was overleden. Die was weer een nazaat van Gerardus van Wageningen, die in 1791 eigenaar van de state werd.

Jan, die de state samen met zijn broer Gerard had geërfd, woonde er

na de oorlog alleen tot hij bij zijn zus de weduwe Greta Pronk ontmoette in het Noord-Hollandse Bergen.

In 1949 verhuisde zij met haar dochter Els naar Jelsum. Zij werd de nieuwe vrouw des huizes en maakte Dekema, dat in de oorlog geconfisqueerd was door Duitsers, weer woonbaar. Greta hield van gezelligheid, dus er brak een nieuwe periode aan vol levendigheid: veel bezoek van familieleden, vrienden en kennissen. Ook de detectiveschrijver Havank was een veel geziene gast, net als hoge functionarissen van de nabijgelegen vliegbasis, onder wie de vorige week overleden Jan Linzel. Sommige mensen bleven ook een poosje wonen op de state.

De verjaardag van Greta werd stevast uitbundig gevierd, is te zien op oude zwart-witfoto's. „Het was een tijd van spelletjes, enorme verkleedpartijen, veel lol en veel muziek. Terugkijkend lijkt het een soort droomtijd, maar het is echt gebeurd”, memoreert Annebet in een filmpje op de expositie.

Detectiveschrijver Havank, vrouw des huizes Greta Pronk, Zus van der Meulen, een onbekende en hond Robbie op het terras van de state.

Het eeuwenoude slot moest natuurlijk wel onderhouden worden. Jan was gelukkig aardig technisch; naast zijn werk als hoofd technische dienst van het ziekenhuis in Drachten en als examiner bij het CBR was hij altijd bezig. Niet alleen met de state, hij had ook een houtzagerij,

bouwde een molen en deed een poging bevers te fokken.

Nadat Greta in 1973 overleed, woonde Jan nog enkele jaren alleen op Dekema, tot ook hij in 1979 stierf. Zijn urn werd bijgezet in de grafkelder van de familie Van Wageningen bij de kerk van Jelsum.

Na Jans overlijden verhuisde zijn broer Gerard in 1982 met zijn vrouw en zoons vanuit Bloemendaal naar Jelsum. Zij stelden de state open voor publiek en droegen deze uiteindelijk, in 1994, over aan het Old Burger Weeshuis in Leeuwarden. Er volgde een ingrijpende restauratie van gebouw, inventaris en tuinen. Dekema State heeft nu een beheerdersrechtspaar en ruim negentig vrijwilligers, die onder meer in de tuin werken.

„Het is alweer decennia een museum, maar op deze tentoonstelling kunnen mensen zien dat het huis bewoond is geweest en er van alles is gebeurd. In het dorp gingen destijds wel verhalen rond dat hier allemaal orgies werden gehouden. Dat was natuurlijk niet zo, maar er hebben in de loop der eeuwen wel honderden mensen gewoond die er lief en leed hebben gedeeld”, zegt Sandijck.

De expositie, recentelijk geopend door Annebet Brongers en haar vader Ayolt, is tot eind oktober te zien op Dekema State in Jelsum.